3de. JAARGANG — CURACAO DEN 31n. DECEMBER 1886. — N° 157

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURACAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

De Agentuur
ten huize van de Heeren
JAN ELLIS, *Curaçao,* — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, *Aruba,* — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, *Bonaire.* — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

SCHEEPSTIJDINGEN.
aankomst alhier:

8 Jan. *Maracaibo* van Maracaibo.
9 „ *Caracas* „ New York.
9 „ *Prins Maurits* „ Amsterdam.

CALENDARIO.
Januari.

2	DOMINGO	desp. di Octav di Nacem. di N. S.
3	LUNA	Sta. Genoveva, virgen.
4	MARTES	S. Tito, martir.
5	RAZON	S. Telésforo, martir.
6	HUEBES	*Epifania o Tres Rey.*
7	VIERNES	S. Luciano, martir.
8	SABRA	S. Severino, martir.

STAND DER MAAN.

E. K. 2 Januari, A. M.

Opkomst der Zon:
1 Januari 6 ure 18 min.
Ondergang der Zon:
1 Januari 5 ure 42 min.

SCHEEPSTIJDINGEN.
vertrek van hier:

1 Jan. *Maracaibo* naar Maracaibo.
10 „ *Philadelphia* „ New-York.
11 „ *Prins Maurits* „ Amsterdam.

1888-1887.

De laatste uren van 1886 snellen daar heen; te nauwernood hebben wij den tijd meer, dezen jaarkring in al zijn lief en leed te overzien; veel minder nog kunnen wij berekenen wat hij ons, bij het intreden van het nieuwe jaar 1887, aan blijde hoop of droevige verwachtingen achterlaat. Daarom bieden wij reeds heden, als bij voorbaat, onzen Lezers den heilgroet en zegenwensch aan voor het Nieuwe Jaar. Elkander gouden bergen belooven of toewenschen, gaat niet aan, en ook zelfs het goud komt niet dan uit den smeltkroes zuiver te voorschijn; wij hebben ons dus al wederom te verwachten op hetgeen men noemt „den strijd des levens". Geve derhalve Gods goedheid aan onze Lezers kracht en moed in dien strijd, om evenzeer het vele goede dat wij hun toewenschen waardig te genieten, als de beproevingen, die niet achter zullen blijven, waardig en ter eere Gods te doorstaan. Immers, de tijd is een voorbereiding tot het oogenblik dat wij de eeuwigheid zullen intreden; hij is een weldaad en zegen Gods, en wij wenschen daarom elkander geluk, dat het ons gegeven is een nieuw jaar meer te kunnen tellen, opdat wij eenmaal met grooter verdienste een grooter belooning in de eeuwigheid mogen genieten. Alleen de gedachte aan eeuwigheid verzoent ons met den tijd: in haar toch vinden wij den troost dat wij eenmaal zullen wedervinden wat hij ons ontnomen heeft; in de eeuwigheid zal de droefheid in vreugde, het lijden in geluk, de tranen van smart in eeuwigen jubel veranderd worden. Het jaar 1887 zij dus voor onze Lezers een heilvol, een zalig Nieuwjaar.

In vele opzichten is het jaar 1886 voor Curaçao een hoogst gewichtig jaar geweest; zelden hadden binnen zulk een kort tijdsbestek zoovele en zoo ernstige gebeurtenissen plaats. Voor den landbouw en veeteelt is van Januari tot December het jaar 1886 zegenrijk geweest, ofschoon die zegen somtijds op ander gebied zijdelings een nadeelige terugwerking oefende. De geweldige Augustus-storm met zijn vele en velerlei aangerichte verwoestingen komt hier wel op de eerste plaats in aanmerking; de liefdadigheid echter van de Curaçaonaars zelven, geholpen door de milddadigheid ook van andere edele zielen, wist veel leeds te voorkomen en te herstellen.

Het *Apostolisch Vicariaat* heeft in 1886 een jaar beleefd van onnoemelijk leed en lijden, van teleurstellingen en verrassingen, van vertroosting eindelijk en goddelijken zegen. Velen onzer, die nog vóór eenige maanden arbeidden in dezen wijngaard des Heeren, rusten thans in de schaduw des kruizes op den doodenakker. Aan hen allen, en niet het minst aan wijlen onzen Doorluchtigen Vader en Bisschop, voor het laatst in 1886 nog de groet der liefde en de bede der dankbaarheid gebracht: dat zij rusten in vrede! Hebben de Katholieken van deze Missie getoond, dat zij één van hart zijn in het beminnen hunner Eerw. Zusters en Missionarissen en in het betreuren van dezer verlies—zij zijn het ook geweest in het plechtig vereeren van hun Heilige Patrones Santa Rosa de Lima. De heerlijke viering van dit eeuwfeest en de luister, welken onze H. Godsdienst hier op Curaçao ten toon spreidde bij de installatie en Bisschopwijding van Mgr. C. H. J. Reijnen, bewijst zonneklaar dat de boom des katholieken levens hier in vollen bloei staat, en dat de vruchten van geloof en liefde onder de katholieken eenmaal vele kunnen zijn. *Habemus Pontificem*, ja, vóór het einde dezes jaars nog hebben wij onzen nieuwen Apostolischen Vicaris en Bisschop mogen ontvangen en inhuldigen. De missionarissen, die voor hun gezondheid in het Moederland vertoefden, zijn teruggekeerd in deze Missie, gevolgd door twee nieuwe missionarissen; het getal der Liefdezusters zoowel in de scholen als in het hospitaal is eveneens versterkt geworden; het Katholieke Schoolwezen heeft, onder Gods zegen, dit jaar niet weinig aan kracht gewonnen en reeds hoogere vlucht genomen. Niet weinig eindelijk verheugt het ons, dat wij in ons laatste kerkelijk bericht van dit jaar melding mogen maken van de indrukwekkende plechtigheid der Pontificale H. Mis van onzen Hoogwaarden Bisschop, waarbij de geloovigen op het jongste Kerstfeest tegenwoordig mochten zijn. Geve de goede God, dat de woorden van groetenis en zegening, door Zijn doorluchtigen Dienaar op dat uur uitgesproken, ruimschoots verhooring vinden; en mogen onze katholieken, door deze hoop gesterkt, met moed en vertrouwen den nieuwen jaarkring 1887 intreden.

PORVENIR.

Un poéta pagano di tempoe bieuw a jega di bisa caba koe ta un privilegio grandi pa hende koe diosnan a cubri porvenir coe un velo diki. A lo menos major parti di hende no por midi e felicidad, koe nan jega na goza di dié den nan bida, coe n'e infortunio, koe ta parce ta companja nan pasonan manera un angel di destruccion. I ni bida lo no por tabata jamar bida mas tampoco, si porvenir no tábatin scondir den su seno toer e tempestadnan koe ta amenaza nos, toer e fletjanan di dolor koe lo raca nos coerazon, toer e soempinjanan contra cual nos lo habri nos carni i na oenda pida-pida di nos panjanan lo keda cologa, toer e lagrimanan koe nos lo drama, toer e gritoenan di ansia koe nos lo doena.

Lo ke nos por bisa pa cada hende na particular, nos por bisa tambe pa sociedad, posobra sociedad no ta nada otro sino un personalidad colectiva, sensible pa alegria i pena, accesible na desgracia i contrariedad i den kende su alma pasionnan di mas diferente ta lucha un contra otro.

Si nos observa situacion di sociedad actual un poco di acerca, ¿ nos lo no meste jama un fortuna koe nos no por mira mas aleuw di lo ke nos bista ta alcanza? Nos toer, koe ta berdadero Cristian, ta confesa Hesu Cristoe coe nos palabra, den nos coerazon i coe nos accion, i nos ta kere firmemente koe solamente Cruz por caba coe enfermedadnan di sociedad i bolbe hinca sanger nobo i frescoe den benanan di humanidad, koe aparentemente a jega na fin di su bida. Ma hustamente pasobra nos ta Cristian i pasobra, pa nos, fe católica ta promer condicion di bienestar i felicidad di pueblo, bista di sociedad actual ta haci nos serio i tristoe. ¿ Nos no ta mira com cruz ta worde menospreciar, ultrahar i trapar bao di pia? — ¿ Nos no ta mira cuantoe violencia ta worde cometer contra nos fé antigua i venerable? — ¿ Nos no ta biba den un tempoe di persecucion contra Iglesia? — Nos no tin di exagera, nos no tin di pinta situacion mas pretoe di lo ke é ta, ¿ ma nos no ta sinti ansia i estremecimiento de bez en cuando, ora nos mira murajanan di mas fuerte basja abao, ora nos mira lamar di corrupcion crece rondó di nos como si é ta bin guli nos i dera nos den su abismo?

Tabatin un tempoe den cual muchoe hende tabata kere, koe e stréanan koe ta presenta nan na cieloe coe un raboe luminoso ta anunciador di un Dios rabiar, koe cometanan ta pronostica guerra, peste ó hamber na humanidad. Ciencia a sinja nos koe cometanan no ta nada otro sino stréa errante, koe nan ta someter n'e mes leynan manera toer otro globo celeste i koe nan aparicion no ta ningun moetiboe di spantoe i consternacion. Maske awor nos no ta kere mas na pronóstico di cometanan, ainda nos ta kere sin embargo na otro sorto di cometa, i esakinan ta e aparicionnan koe ta presenta nan cada

dia na nos bista, e aparicionnan riba terreno social, i koe ta basta serio pa jena nos coe ansia i horror pa porvenir. Ta parce manera koe dianan di religion revelar ta contar i koe mundoe civilizar lo cai den un babárie pagano nobo. Ta parce manera koe nos ta biba den último dianan di Imperio Romano, koe tera ta sagudi bao di nos pía, i koe nubianan na horizonte ta tapa egército di e bándanan koe ta bin destrui civilizacion Cristian di asina hopi siglo.

¿E gran Mirador di Pathmos, San Juan, a mira den vision dianan koe ta bini i pronostica nan na generacion futura den su sublime Apocalípsis? No tin ningun mortal koe por penetra e escrito misterioso-ai, den cual e Apostel stimar di Redentor a anota lo ke é tabata mira. Ma di ki manera koe porvenir lo ta, maske ki tempestad ta cologa riba nos cabez, nos ta Cristian i p'esai nos no ta perde ánimo. Tempoe jioenan di Israel a pasa Mar Rojo, nan tabatin un columna di candela koe tabata moestranan caminda. Nos tambe tin un luz koe ta guia nos pasonan; un luz, koe ta brilja den tiniebla di e anochi scur den cual nos ta biba, un luz, koe ta tira un rajo contentoe riba e terrornan koe ta rondona nos; e luz-ai, e columna-ai di candela jama: Confianza den Dios.

Nos speranza ta den Cruz.

Poco ora, un momentoe mas ainda i anja **1886** coe su pena i alegria lo pertenece na lo ke tabata existí i nos lo haja nos na entrada di **1887**. Poco ora, un momentoe mas ainda, i *Amigoe di Curaçao* i su lezadornan lo drenta un porvenir nobo; p'esai anto ta di algun significacion si n'e momentoe-aki nos a ocupa atencion di nos lezadornan coe algun observacion riba PORVENIR.

Si awe na cabamentoe di anja 1886 nos tira un bista atras riba toer kiko a sosode den curso di su 365 dianan nos lo haja, koe e anja-aki tabata un anja hopi importante pa Curaçao; raar be asina hopi suceso i asina serio a sosode den asina poco tempoe. Pa agricultura i crianza anja 1886 tabata jen di bendicion for di Januari te December, aunke e bendicion tabatin indirectamente algun efecto perhudicial riba otro terreno. E tempestad di Augustus coe su hopi i diferente sorto di destruccion ta bini aki na promé lugar na consideracion; sin embargo filantropía di jioenan di Curaçao mes, judar coe benevolencia di otro alma noble, por a evita i alivia hopi sufrimentoe.

Nos Vicariato Apostólico a pasa den 1886 un anja di inumerable pena i sufrimentoe, di decepcion i sorpresa, por fin di consuelo i bendicion divino. Hopi di nos, koe te algun luna pasar ainda tabata traha den e vinja-aki di Senjor, ta descansa awé den sombra di cruz den morada di mortonan. Na nan toer i no menos na nos difuntoe Ilustrísimo Tata i Obispo, nos ta manda pa último be ainda den 1886 nos saludo di amor i nos pidimentoe di gratitud: koe nan sosega na paz!

Si Catolicanan di e Mision-aki a moestra, koe nan ta *un* di coerazon den stimacion di nan Reverendo Zuster i Misionarionan i den joramentoe di nan pérdida, nan tabata *un* tambe den veneracion solemne di nan Santa Patrona Santa Rosa di Lima. Celebracion pomposa di e fiesta-aki i e luho, koe nos Santa Religion a ostenta aki na Curaçao na ocasion di instalacion i consagracion episcopal di Monsenjor C. H. J. Reijnen, ta proba catolica clá koe e maloe di bida catolica ta aki den su mas boenita florecimiento, i koe frutanan di fe i amor lo por ta muchoe den nos catolicanan algun dia.

Habemus pontificem, sí, promer koe fin di e anja-aki caba nos tabatin fortuna di ricibi i instala nos Vicario Apostólico nobo. E misionarionan, koe tabata algun tempoe na Hoelanda pa nan salur, a bolbe den e Mision-aki, companjar coe dos obrero nobo; número di zusternan di caridad tabata aumentar tantoe den schoolnan como den Hospital; bao di bendicion di Dios nos school catolicanan a gana e anja-akí no poco forza i nan a toema caba un carrera mas grandi. Muchoe nos ta alegra nos, koe den e mes número-akí, último di anja 1886, nos por papia di solemnidad impresionable di nos Ilustrísimo Obispo su promer Santoe Sacrificio pontifical, na cual crejentenan por a asisti dia di Pascu di Nacementoe. Dios doena, koe e palabranan di coemindamentoe i bendicion koe Su ilustrisimo Sirbidor a papia n'e momentoe-aí sea scuchar, i koe fortificar coe tal speranza nos catolicanan drenta anja nobo 1887 coe ánimo i confianza.

Sí, nos, Catolicanan, koe tin nos speranza den Cruz di Redencion, nos, koe tin nos confianza den Dios, nos ta drenta e anja nobo coe ánimo, maske com grandi necesidadnan di nos tempoe por ta. Sí, armar coe Cruz nos no tin ningun miedoe, nos ta tribi fiha nos bista coe trankilidad riba mundoe, riba sociedad actual coe toer su desgracia. Como Catolica koe nos ta, nos lo tene Cruz na laria semper, i coe armanan di arte, ciencia i religion nos lo lucha huntoe den e lúcha contra incredulidad, deificacion di materia ó ki otro nomber koe nan lo kier doena mas adilanti na atributonan di spiritu di nos siglo.

Esai nos ta ofrece i priminti nos lezadornan na principio di 1887, koe ta pa *Amigoe di Curaçao* principio tambe di su cuarto anja di existencia, koe lo ta dedicar manera te awor na bienestar positivo di Colonia Curaçao. Mientras tantoe nos ta cera e artículo-aki coe un esclamacion sincera, dirigir na toer nos lezadornan:

BON ANJA NOBO!

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

Gouvernements-besluiten.

Curaçao, 30n December 1886.

Met ingang van 1°. Januari e. k.: *H. Verheyen* en *W. C. Dykstra* als brievenbestellers op de proef in dienst genomen.

De als maréchaussée der 2e. klasse naar de brigade gedetacheerde Infanterist *A. De Boer* naar het Garnizoen teruggezonden, en de Infanterist *A. Rutzschke* naar de brigade gedetacheerd.

De Gouvernements-Secretaris,
HELLMUND.

Den 25n dezer heeft Z. D. H. Mgr. C. H. J. Reijnen voor het eerst zijn Pontificale Mis opgedragen en wel in de St. Anna-kerk op Otrobanda. Met grooten luister geschiedden de plechtigheden, die besloten werden met den Pauselijken zegen, welke door Z. D. Hoogwaardigheid gegeven werd. Eenige heeren, beoefenaars der instrumentale muziek, vereenigden zich onder de directie van den heer C. Ulder en den heer J. Palm om den gewijden zang te begeleiden en alzoo de godsdienstige plechtigheden op te luisteren.

NEDERLAND.

De gezondheidstoestand van Z. M. den Koning is, volgens den Haagschen correspondent van het *Z. D.*, beter dan die in geruimen tijd was. De nierverschijnselen hebben geheel opgehouden.

Z. M. bracht Woensdag 1 Dec. een bezoek aan Soestdijk, voornamelijk om den nieuwen aanplant in oogenschouw te nemen. H. M. de Koningin en het Prinsesje vergezelden den Koning en reden 's middags, niettegenstaande het gure weder, in een open rijtuig door het dorp.

Omtrent het overgaan van het bezit van het huisje van czaar Peter de Groote verneemt de *C. d. l. M.* uit goede bron, dat daarbij geen sprake was van verkoop. Z. M. heeft het den Russischen keizer gracieuzelijk afgestaan.

Bij de Tweede Kamer is ingediend een voorstel van den heer Schaepman strekkende om bij de grondwetsherziening ook de bepalingen omtrent het onderwijs te betrekken. De heer Schaepman neemt het wetsvoorstel voor zijn persoonlijke rekening en verantwoording. Besloten werd het ontwerp te verzenden naar de afdeelingen, alsmede tot een tweede sectie-onderzoek van de regeeringsvoorstellen omtrent de kiesrechtwijziging.

De Tweede Kamer zal Woensdag, 15 Dec., in de afdeelingen het tweede onderzoek houden van de regeeringsvoorstellen tot herziening der Grondwet in zake het kiesrecht en van het voorstel-Schaepman, betreffende art. 194.

BUITENLAND.

ROME.— Bij decreet van Mgr. Bartolini, kardinaal-prefect van de H. Congregatie der Riten, wordt bekend gemaakt, dat Z. H. de Paus Leo XIII toegestemd heeft in de zaligverklaring van de eerbiedwaardigen Clemens Maria Hofbauer, priester der Congragatie des H. Verlossers en overleden in 1820.

— Z. Em. kardinaal Lavigerie, die steeds alle pogingen aanwendt om het oude bijna vergeten Cartago weder en belangrijke plaats in de rij der steden te doen innemen, en bezig is een nieuw Cartago te stichten, heeft bij het Fransche gouvernement een verzoek ingediend om de sanctie der regeering te verkrijgen op zijn plan om die stad door de republiek te doen erkennen als den hoofdzetel der Afrikaansche Missiën.

— In tegenstelling van de beschimpingen, die, met medeweten der regeering, dagelijks in Italië door de radicalen in bladen en op meetings tegen den Paus worden geuit, moet het voor den H. Vader een ware troost zijn te ondervinden, dat men elders meer en meer zijn machtigen steun inroept.

Hessen, dat indertijd als Pruisen door de koorts van den cultuurkamp was aangetast en in 't begin van dit jaar de betrekkingen met den H. Stoel weer had aangeknoopt, geeft een nieuw bewijs van toenadering. Het *Mainzer Journal* schrijft over deze aangelegenheid o. a. dat de onderhandelingen met Rome hervat zijn en dat dezelfde katholieke prins Isenburg-Birstein, die destijds als tusschenpersoon tusschen Darmstadt en de Eeuwige Stad dienst deed, ook ditmaal met het voeren der onderhandelingen belast is.

In Engeland zouden volgens de *Monde* invloedrijke katholieken werkzaam zijn om de regeering te overtuigen van de heilzame gevolgen die er voor het vereenigd koningrijk in gelegen zouden zijn in 't aanknoopen van diplomatieke betrekkingen met den H. Stoel. In beginsel schijnt het gouvernement hiertoe niet ongenegen, doch het acht het oogenblik nog niet gekomen, daar het thans elk conflict met Italië wil vermijden, opdat dit zijne politiek in de Oostersche quaestie begunstige.

Maar ook de Nieuwe Wereld levert Leo XIII redenen van tevredenheid op. Mgr. Agliardi, de apostolisch gedelegeerde voor de Oost-Indiën, zal binnenkort met Mgr. Ajuti, tot heden auditeur bij de nunciatuur te Munchen, derwaarts vertrekken. Tevens zullen eerstdaags bij breven van de Propaganda de titularissen worden benoemd voor de nieuw opgerichte Portugeesche bisdommen in Indië, ingeval het voorgenomen consistorie, deze maand te houden, mocht worden uitgesteld.

CAGLIARI.—Op Sardinië is sedert 40 jaren de wijnoogst niet zoo overvloedig geweest als dit jaar. Verscheidene wijngaardeniers konden, bij gemis aan plaats om den wijn te bergen hun oogst niet geheel plukken; velen hebben gansche putten met den heerlijken drank gevuld. De prijs van het „edele druivenbloed" is dan ook zeer laag, nog geen 15 centimes per liter.

BERN, 20 Dec.— De militaire maatregelen, die hier genomen worden, moeten een gevolg zijn van eene nota door Duitschland aan de regeering gezonden, waarin gevraagd wordt of Zwitserland thans beter instaat zijn grenzen te verdedigen dan in het jaar 1870.

SOFIA, 20 Dec.— Graaf Herbert v. Bismarck heeft den leden van een Bulgaarsche deputatie den raad gegeven, dat de Bulgaren zich met Rusland zouden verstaan.— Een gerucht, dat graaf Herbert v. Bismarck de Bulgaarsche deputatie ook aangeraden zou hebben, om Prins Nicolaas van Mingrelië als vorst van Bulgarije te erkennen, heeft hier groote verslagenheid verwekt.

BERLIJN, 20 Dec.— Van hier is aan de „Standard" bericht geworden, dat v. Bismarck weder ongesteld is.

— De Rijksdag-commissie heeft met een meerderheid van 12 stemmen tot de vrijstelling der geestelijken van den militairen dienst besloten.

— De Keizer, zegt men, heeft een eigenhandig schrijven tot den Czaar gericht. Hierin wordt deze aangeraden, den vrede zoo krachtig mogelijk te handhaven, en gesmeekt om toch de uitdrukkelijke verzekering te geven, dat de Keizer van Rusland den Europeeschen vrede tijdens de laatste levensdagen van Kiezer Wilhelm zal bewaren.

— De „Nordd. Allgm." wijst met vreugde op de teekenen van betere stemming, welke er begint te heerschen tusschen Rusland en Duitscheland.

LONDEN, 18 Dec. Engeland zal het leger van vaste troepen in Egypte op 10,000 man brengen, het bezettings-leger zal 5,000 man sterk zijn.

PARIJS. De heer Goblet heeft in de Kamer de verklaring afgelegd, dat de opheffing van de posten voor eeredienst onwettig is, en dat de meerderheid der leden zich verzet tegen de scheiding van Kerk en Staat.

— Het oordeel der protestantsche Engelsche bladen over de politieke loopbaan van Paul Bert luidt uiterst gestreng. De *Standard* bepaaldelijk maakt een vergelijking tusschen de werkzaamheid van den radicalen geloofsvervolger in Tongkin en die van de katholieke missionarissen, welke voor den eerste alles behalve vleiend is.

„Zelfs indien men wil toegeven," schrijft het Engelsche blad, „dat Paul Bert als slachtoffer gevallen is van het lot, waaraan iedere ambtenaar is blootgesteld ten gevolge der overeenkomst, die bestaat tusschen hem en de Regeering, welke hij dient, blijft het daarom niet minder waar, dat de bodem van Tongkin en Annam doorweekt is van het bloed der Fransche missionarissen en van hun bekeerlingen. De Kerk was reeds onvermoeid aan den arbeid geweest, toen Paul Bert, de groote vijand der Kerk, zich in die

streken vertoonde; en indien er voor dezen eenige oogst te behalen was, kon die oogst alleen voortspruiten uit de zaden, welke de priesters gestrooid hadden.

„Met hoe vurigen ijver de algemeene resident ook zijn kruistocht tegen de barbaarschheid en de onwetendheid in Tongkin moge begonnen zijn, hij had boven zijn door hem zóózeer geminachte voorgangers een aantal voordeelen, welke hun niet ten dienste stonden.

„De geleerde diplomaat had ten minste een lijfwacht; zijn veiligheid was gewaarborgd door tractaten; het *prestige* en de gewapende macht der Republiek had hij achter zich. Wat de missionarissen aangaat, hun leven was, om zoo te spreken, in de handen hunner vijanden. Er werden ook onder hen geleerden, wijsgeeren en dichters aangetroffen, maar in de Academie werd geen ènkel woord van lof gesproken; en in de Kamer werd in geen enkele redevoering hun de cijns van eer betaald, waarop zij recht hadden."

WEENEN, 20 Dec. Met grooten spoed is men bezig met het gereedmaken van oorlogsmaterieël: tegen Maart van het volgend jaar moeten 400,000 repetitie-geweren zijn ingeleverd.

—De samenstelling van het Oostenrijksch-Hongaarsche leger is op dit oogenblik, vooral na de redevoeringen van lord Salisbury en van graaf Kalnoky, nu het schijnt dat, *indien* er gevochten wordt, Oostenrijk het eerst in den strijd zal moeten treden, een onderwerp van groot belang. In Duitschland trekt zij daarenboven nog de aandacht met het oog op de nieuwaangevraagde verhooging van de oorlogsbegrooting. Het Duitsche leger is reeds sterker dan het Fransche of dan het Russische, elk afzonderlijk. Wanneer een aanval van beide zijden verwacht werd, zou het, natuurlijk, niet voldoende, maar ook nooit op voldoend aantal te brengen zijn: Duitschland zou dan de toevlucht nemen tot een bondgenootschap met Oostenrijk, en men vraagt zich dus af, welke krachten die bondgenoot kan aanbieden.

Het Oostenrijksch-Hongaarsche legger is een geheel ander dan dat, hetwelk in 1866 door de Pruisen overwonnen werd. Ook Oostenrijk-Hongarije heeft algemeenen dienstplicht ingevoerd, met al de hervormingen, welke door den modernen oorlog aan de groote Staten zijn opgedrongen. De oorlogsdienstplicht strekt zich in Oostenrijk-Hongarije, evenals in Duitschland, over een tijdperk van 22 jaren uit, van het twintigste tot het twee-en-veertigste. Evenals in Duitschland is dit verdeeld in 12 jaren actieven dienst, reserve en landweer, en 10 jaren Landsturm. Eerst het vorige jaar is de verplichting tot dienst in den Landsturm geheel naar Duitsch model ingevoerd geworden. In de verdeeling tusschen reserve en landweer is in de beide landen verschil: in Duitschland is men 4 jaar bij de reserve en 5 jaar bij de landweer, in Oostenrijk-Hongarije 7 jaar bij de reserve en 2 jaar bij de landweer.

De bevolking van Oostenrijk-Hongarije staat tot die van Duitschland als 84 : 100: Oostenrijks militaire macht daarentegen bereikt die verhouding niet; het jaarlijksche lichtingscontingent is slechts 64 percent van het Duitsche. In het jaar 1883 bedroeg het 100,146 man, in 1884 slechts 65,822 man, terwijl in Duitschland het rekruten-contingent 160,000 man bedraagt. Ook Oostenrijk zorgt in vredestijd voor het oefenen eener aanvullings-reserve. Terwijl echter die oefeningstijd in Duitschland tien weken bedraagt, besteedt Oostenrijk er slechts acht weken aan. Ook is het geoefende contingent in Oostenrijk-Hongarije naar verhouding geringer. Het beliep in 1883 en 1884 respectievelijk 14,856 en 7821 man. Daarentegen heeft nog een korte oefening bij de landweerkaders plaats, van 8 weken bij de infanterie en van 3 maanden bij de cavalerie. Het aantal rekruten, die bij de landweer zijn ingedeeld, bedroeg in 1883 en 1884 respectievelijk 34,000 en 21,171 man. Met alles en alles kan men rekenen, dat Oostenrijks militaire macht zich tot die van Duitschland als 2 tot 3 verhoudt, zoodat door een verbond met Oostenrijk Duitschlands krijgsmacht met twee derden, dus in de verhouding van 3 tot 5, vermeerderen zou.

In vredestijd heeft Oostenrijk zelfs in verhouding tot zijn bevolking veel minder zware militaire lasten te dragen dan Duitschland. De sterkte van het leger in vredestijd is tusschen 285,000 en 300,000 man, met inbegrip der officieren, tegen 445,000 man in Duitschland; maar zij is niet wettelijk vastgesteld. Wèl is door een wet de sterkte van het leger in oorlogstijd voor een tijdperk van 10 jaren op 800,000 man bepaald. Zulk een eenzijdige vaststelling maakt dus wel een minimum van jaarlijksche rekrutenlichtingen, maar niet een minimum van diensttijd noodzakelijk. De effectief sterkte van het leger in vredestijd hangt dus in Oostenrijk-Hongarije alleen van de jaarlijksche begrootings-cijfers af; een toestand, die door de Duitsche regeeringspartij altoos met volkomen weerloosheid is gelijk gesteld.

PROMER MISA PONTIFICAL di MONSENJOR C. H. J. REIJNEN.

Ta sigur un privilegio grandi pa nos digno Prelado nobo di por a ofrece su promer Santoe Sacrificio Pontifical riba e fiesta di mas grandí den toer fiestanan di Catolicismo: riba promer dia di Pascu di Nacementoe di nos Redentor. Sí, ta sigur tambe un fortuna pa catolicanan di e Vicariato-akí di por a tende riba e dia-aí di asina tantoe significación pa promer be for di boca di nan Wardador nobo e palabra santoenan, koe Hesu Cristoe mes a dirigi na su discipelnan dia El a presenté meimei di nan pa promer be despues di su glorioso triunfo riba morto: *Pax vobis*! Paz pa boso!

Pa nueb'or di mainta zona solemne di kloknan di Misa di Santa Ana na Otrobanda a jama Catolicanan pa bin reuni nan den e santuario-aí i canta gloria na Dios den Altísimo pa e suceso grandi di nacementoe di nos Senjor. N'e mes ora nos Venerable Prelado a presenté den Plaza di Misa, companjar coe Reverendísimo Señor J. C. Schermer. Na porta di Misa Su Ilustrísima tabata ricibir pa diferentee sacerdote i sirbidor di Altar i conducir na su trono episcopal, na oenda nan a bistié su panjanan di ceremonia pontifical. Asistir pa Reverendísimo Monsenjor Baralt, como Secretario, i Padernan Onderwater i Helling, como Diácono i Sub-diácono, Su Ilustrísima a ofrece su promer Santoe Sacrificio pontifical, mientras Mui Reverendo Pastor C. Blommerde tabata funciona como Maestro di Ceremonia.

Ora Sacrificio a coeminza, atencion di henter concurrencia tabata jamar na Coro di canto, di oenda armonioso tononan di un sublime orquesta di varios muzikant aficionado bao di inteligente direccion di Profesornan J. G. Palm i C. Ulder tabata jena espacio di nos templo i subi huntoe coe eco di canto sagradonan na trono di E, cual su nacementoe, misterio di toer misterio, henter mundoe cristian a celebra e dia-aí di un hoeki te na otro di universo. Nos ta haci uso di e ocasion-akí pa gradici cordialmente toer esnan koe bondadosamente a contribui asina tantoe pa doena major briljo na solemnidadnan di Monsenjor Reijnen su promer Sacrificio Pontifical.

Despues koe Santoe Evangelio tabata lezar, Su Ilustrísima a haci un elocuente predicasji, toemando pa su texto e mes palabranan koe un momentoe promer el a dirigi na su jioe fielnan: *Pax vobis*. Coe berdadera elocuencia nos digno i venerable Prelado no solamente a ocupa ma hasta domina atencion di su scuchadornan duranti tempoe koe é tabata larga jega na nan oido expresionnan, koe ta manifesta e amor paternal pa su rebanjo koe ta animé den su Santa Misión Apostólica na mes tempoe koe nan ta doena testimonio di un conocementoe profundo di e dotenan necesario pa goberna i dirigi su carnernan coe dulzura i sabiduría.

Despues di Santoe Sacrificio Pontifical Reverendo Pader Onderwater a leza na público un documento oficial di Santa Congregacion di Roma, koe ta autoriza Monsenjor Reijnen pa término di diez anja pa doena su pueblo bendicion Papal tres be den anja: riba promer dia di Pascoe di Nacementoe, riba promer dia di Resurreccion i riba un otro fiesta cualkier, koe Su Ilustrísima tin facultad di escoge. Ora e formalidadaki a caba Su Ilustrísima a doena su fielnan bendicion di Su Santidad nos Santoe Padre coe ceremonianan prescribir den e mes documentoe di Santa Congregacion. Coe n'e bendicion-aí Papa Leon XIII ta doena *indulgencia plenaria* na toer fiel catolica, koe riba e dia-aí a *confesa i ricibi Santa Comunion dignamente i reza segun intencion di Su Santidad*. Pa doena un idea exacto di kiko ta indulgencia i pa hende mira si esai por ta jamar "negocio di indulgencia" ta di importancia koe nos haci aki algun observacion riba lo ke Iglesia Católica ta sinja riba indulgencia; coe mas razon ainda, pasobra esai ta un di e tantoe atakenan di nos enemigoenan koe no conoce nada di doctrina di Iglesia Católica.

Principalmente tres principio tin, riba cual doctrina di indulgencia ta basar; sin e principionan-aí hende no por supone ningun indulgencia huiciosamente.

1° *Despues di pordon di culpa di picar i di absolucion di castigoe eterno sea pa Sacramentoe di Penitencia ó pa un contricion perfecta, ta keda hopi be ainda algun castigoe temporal koe hende meste paga, aki ó den purgatorio.* Koe huntoe coe pordon *di culpa di picar* hende ta ricibi absolucion di *castigoe eterno*, esai nos no tin di proba; ningun hende por ta heredero di Reino di Cieloe, si na mes tempoe é ta privar di toer derecho ai-riba, ni tampoco nos no por ta amigoe i enemigoe di Dios na mes tempoe. Ma for di caracter di picar ta resulta tin be, koe ainda por keda un castigoe temporal koe nos meste paga; á lo menos picar no ta solamente un separacion for di Bien Infinito i koe merece como tal un castigoe eterno, infinito; ma picar ta tambe un jegamentoe desordenar na un cos bon, ma finito, i p'esaki tin un castigoe temporal, finito. Crejentenan por paga e castigoe temporal pa medio di bon obra; si nan descuida esaki den nan bida, purgatorio ta spera nan, na oenda Dios su Husticia lo ta cumplir completamente.

Esaki ta un doctrina probar den Santa Escritura pa muchoe egemplo koe Tradición eclesiástica ta afirma i koe Concilio di Trento a declara como dogma.

2° *Den Iglesia tin un tesoro di pagamentoe koe Cristoe i Santoenan a haci mas koe necezario.* - E berdadakí ta resultado di e doctrina católica riba bon obra. Bon obranan, por egemplo: juna, tin dos mérito; ora nan ta hacir pa amor di Dios, nan merece bida eterna, ora nan ta hacir pa un castigoe, nan ta un pagamentoe na Husticia di Dios. Coe Su Santoe Sufrimentoe Cristoe a gana Cieloe pa nos, ma e mes Sufrimentoe tabatin na mes tempoe un forza di pagamentoe infinito, koe Dios-Hende mes no tabatin mester di haci, pasobra é no por a peca, i koe p'esaí El a doena na Su Esposa, Santa Iglesia. Cerca e tesoro-akí Santoenan a pone nan pagamentoe di mas. Muchoe di Santoenan, maske mérito di nan obranan ta plenamente recompensar pa e Huez Hustoe, a paga sin embargo mas di lo ke nan tabata obligar di paga pa nan picarnan. E pagamentoe supérfluonan-akí no ta bai perdir, ma pa causa di comunion di Santoenan i unidad di Cristoe su Curpa mística nan ta doenar na Iglesia.

3° *Tin den Iglesia un poder pa pasa e pagamentoe koe Cristoe i Santoenan a haci mas koe ta necesario na esnan, koe meste paga algun pena temporal ainda.*—Mes cos koe den cualke estado bon ordenar e príncipe ó promer magistrado tin poder di dispone riba bien comunnan i doena nan segun interes di estado na e subdito menesterosonan, asina mes tambe Soberano di Iglesia, koe ta instituir pa di mas haltoe Sabiduría, tin poder pa doena e tesoro spiritualnan, pagamentoenan di Cristoe i Santoenan, na e crejentenan, koe tin di paga ainda algun pena temporal. Manera concilio di Trento ta declara, Dios a doena Iglesia e poder-ai i for di tempoe di mas bieuw é ta egercé. Tradicion, Actonan di Mártirnan, synode i concilionan di mas antiguo ta testimonia esai.

Por consiguiente, ¿ kiko ta resultado di indulgencia? Absolucion di castigoe temporal, mientras nos pagamentoenan, koe hopi be ta imperfecto i insuficiente pa causa di nos flohera, amor propio ó flakeza, nan ta worde cumplir coe pagamentoe perfectonan di Cristoe i Santoenan. P'esai Cajetano ta observa coe muchoe razon: Asina Dios su Misericordia i su Husticia ta revelé den indulgencia; Misericordia, pasobra nos ta worde librar di castigoe; Husticia, pasobra nos pena ta worde pagar coe balor di Cristoe su Sanger Sagradoe.

Despues di Misa toer fielnan a jena plaza di e templo di Otrobanda pa spera salimentoe di nan Tata espiritual. Companjar manera na su entrada, Su Ilustrísima a parce meimei di su pueblo na roedia i doenando bendicion episcopal nos venerable Prelado a sigi te na e wagen koe tabata speré na entrada principal di Misa. Huntoe coe su companjero Muy Rev. Señor J. C. Schermer, Su Ilustrísima a toema camindia di su palacio, largando su jioenan coe nan coerazon jen di e alegria i entusiasmo santoe, koe solemnidadnan di nos Santa Religion solamente por comunica na alma di hende.

LIBERTAD DI PAPA

Na tempoe koe Italia revolucionario a hacié donjo di Ciudad Santa coe violencia i moestra na Vicario di Cristoe un pida tera, koe nan tabatin bondad di largé conserba, i na oenda lo é por a keda biba na paz, gracias na generosidad di su poersigidornan, n'e tempoe aí libertad i independencia di Santa Silja tabata solemnemente garantizar pa un ley especial, i prensa liberal tabata grita na boz haltoe riba henter mundoe, koe e tempoe-ai sí Papa lo a bin tabata realmente liber, koe e tempoe-aí é por a goza di un libertad koe nunca ainda el a conoce ni sinti.

Nos a mira kiko a bira di toer e promesanan; com e mes gobiernoe, koe tabata garantiza libertad di Papa asina solemnemente, no a garantiza te awor nada otro sino e libertad koe enemigoenan di Papa tin pa calumnia i poersigi Su Santidad na nan gustoe. *Osservatore Romano*, un courant Catolica, koe tin relacion intima coe Vaticano, tratando di e ultimo exceso anti-clericalnan ta moestra, koe gobierno Italiana a mira e escándalonan-aí sosode semper sin castigoe, esta si no ta gobiernoe mes a aproba i provoca nan na secretoe.

"Nos no kier saca ningun historia bieuw"—*Osservatore* ta bisa—"manera por egemplo e escándalonan di 13 di Juli ni tampoco esnan di despues, manera confiscacion di piedadnan di Propaganda i otro hecho mas di mes sorto: nos ta limita nos na doena un revista corticoe di es koe a sosode mas último aki.

"Den reunion público ta permitir pa insulta i inhuria Papa, jamé un enemigoe di nacion i senjalé coe hopi nomber muchoe mas boenita ainda. I sin embargo—sin duda pa doena balor n'e ley di garantia—gobiernoe ta keda ketoe manera nada ta sosode. Na Padua nan ta kima un imagen di Papa cologar cabez abao, accion, koe ta un honor pa e desgraciadoenan; i gobiernoe, atrobe solamente i únicamente pa proteha e ley di garantia, no tabatin ni un protector na manoe,

koe lo por a stroba e escándalo. Na Volterra wagen di un Obispo ta worde atacar coe tiramentoe di piedra, :e obispo mes ta worde amenazar coe morto. Gritoenan di "tira e bieuw den candela" a worde repitir te den misa, i gobiernoe no ta saca ni un dede: gobiernoe ta di opinion— oh, e ley di garantia!- koe toer e escándalonan ta obra di muchanan di caja, sin corda koe coe n'esai é no ta haci mas koe haci su culpa mas grandi. Na Napoles, riba mandamentoe especial di ministro di Husticiá, sin ningun razon, sin koe nan a doena ni di mas minimo moetibo, pober nontjinan ta worde sacar for di nan combentoe, i pa hiba crueldad te na su colmo, un partida di nan worde prohibir di drenta otro combentoe i di biba na union coe nan companjeranan. E caso-aki a repeti den hopi otro ciudad Italiano, i circular riba circular ta worde mandar na toer lugar pa molesta i poersigi pader i nontjinan. Toer lo ke ta bon i útil koe un obispo-héroë a haci pa su patria, ni sikiera nan no ta mira esai. I gobiernoe, semper pa mantene e ley di garantia, ta plama un reunion catolica, pasobra esaki, desafiar pa haci esai, kier toema resolucion contra e desafiadornan, i coe lógica admirable pa motiboe di salubridad públíca gobiernoe ta prohibi un congreso catolica, mientras di otro banda é ta favorece reunion anticlericalnan.

"En verdad, nos ta dirigi e pregunta-aki na toer hende honrado i despreocupar, ¿den e circunstancianan-aki nan por pretende despues di toer kiko ta sosode, koe nunca ainda Papa a goza di un libertad i independencia manera awor? ¿Com nos por admiti, koe e ley di garantia ta worde toemar na consideracion i practicar, koe ningun hende no por violé i koe gobiernoe ta cumpli coe su obligacion di haci su hombernan aprecia i respeta e ley?

"Nos ta kere, koe hechonan ta papia basta clá nan mes, di tal manera, koe nos no tin di gasta ningun palabra mas; nos kier bisa solamente, koe si gobiernoe Italiano i su sirbidor fielnan a toema na nan cargo di proba mundoe com fundar i berdadero nos kehanan ta, i com mentira i falsoe Papa su libertad i independencia tantoe cantar ta, di ningun manera nan por a haci esai mehor koe nan ta hacié awor coe n'e accionnan, koe toer hende sensato i civilizar meste condena i considera como un berguenza pa e nacion, na oenda nan ta sosode, i na oenda gobiernoe no solamente ta favorecenan ma hasta gobiernoe ta toema parti aden."

Verdaderamente, e hechonan-ai ta papia na boz haltoe, i prensa liberal Italiano no tin nada otro pa trece contra escrito di e courant catolica sino insulto i calumnia contra Papa i Iglesia, lo ke ta doena un prueba nobo di ki manera brillante persona santa di nos Santoe Padre ta worde protehar i defender coe n'e bendito ley di garantia.

IMPRENTA DE LA LIBRERIA.